

**Wetenschappelijke Commissie 14 oktober 2004
(Geologisch Instituut, Campus De Sterre, Gent, 14.30 uur)**

Verslag van de vergadering

Aanwezig: Rudy Herman, Patric Jacobs (voorzitter), Frank Maes, Jan Mees, Jaak Monbaliu, Frank Mostaert, Jan Seys, Ann Vanreusel, Filip Volckaert

Verontschuldigd: Jean Berlamont, David Cox, Anton Eryvynck, Nico Koedam, Brigitte Lauwaert, Joachim Maes, Els Martens, Georges Pichot, Marnix Pieters, Frank Redant, Eric Stienen, René Van Grieken, Tim Verslycke, Magda Vincx

VERSLAG

Verslaggever: Jan Seys

1) Verslag vorige vergadering

Het verslag wordt goedgekeurd.

2) Bijkomende agendapunten

De raad van beheer van het VLIZ keurde tijdens haar laatste bijeenkomst de procedure goed voor advies vanuit de wetenschappelijke commissie. Hierdoor kan op een formelere basis geadviseerd worden vanuit de wetenschappelijke wereld naar het hoogste bestuursorgaan van het VLIZ en wordt antwoord vanwege de raad van beheer impliciet ingebouwd. Hierop inspelend willen de voorzitter van de wetenschappelijke commissie, Patric Jacobs, en de directeur, Jan Mees, graag de mening weten van de wetenschappelijke gemeenschap inzake de mogelijkheden tot deelname van Vlaamse onderzoeksgroepen aan Interreg-projecten en de daarbij horende problemen van co-financiering. Gezien het toenemend belang van deze Interreg-projecten – ook voor wetenschappelijk onderzoek – enerzijds, en de vastgestelde problemen met de vereiste co-financiering bij deze projecten anderzijds (50% 'eigen middelen' dienen te worden ingebracht, wat bij het inbrengen van personeel snel leidt tot oververzadiging), wordt gepolst naar de wenselijkheid om bij de Vlaamse overheid aan te dringen op gestructureerde assistentie.

De wetenschappelijke commissie erkent de problemen die zij ondervindt bij het participeren in Interreg (en andere) projecten ten gevolge van een gedwongen, substantiële co-financiering. Ze oordeelt dat het wenselijk is dat de raad van beheer bij de Vlaamse overheid aandringt op het aanleggen van een fonds of het openen van een budgetlijn in de begroting, waaruit kan geput worden ter co-financiering van Interreg-projecten door Vlaamse onderzoeksgroepen. De huidige beoordeling en eventuele co-financiering 'ad hoc' kan hierdoor plaats ruimen voor een meer structurele ondersteuning, zodat de deelname van Vlaamse groepen aan Europese projecten wordt verzekerd en versterkt. De wetenschappelijke commissie oordeelt dat ondersteuning niet enkel kan in de vorm van een financiële injectie, maar dat desgewenst ook personeel kan ten dienste worden gesteld.

3) Beslissingen van de vorige Raad van Beheer

Zie onder 2) (en in bijlage bij de uitnodiging tot de vergadering van de wetenschappelijke commissie) voor de goedkeuring van de procedure voor adviesvorming.

Zie onder 4) voor elementen betreffende nieuw werkplan en beheersovereenkomst

4) Nieuwe beheersovereenkomst en werkplan 2005-2009

De raad van beheer keurde het werkplan 2005-2009 goed, rekening houdend met de opmerkingen van de leden van de wetenschappelijke commissie. Dit document is intussen opgestuurd naar de bevoegde minister. In de laatste versie werd enkel nog wat gesleuteld aan de terminologie (bv. 'specifieke doelstellingen 2009' i.p.v. 'eindtermen'). Jan Mees overloopt nog eens de krachtlijnen van het nieuwe werkplan en licht de keuze van de tien indicatoren toe (lijst p. 37). In de discussie die hierover ontstaat wordt gewezen op de wenselijkheid om de werkelijke kostprijs van één dag staalname op zee met de Zeeleeuw te kennen. Jan Mees zal de nodige informatie verzamelen en hierover rapporteren tijdens de volgende vergadering van de wetenschappelijke commissie.

5) Renovatie pakhuizen, feestelijke opening en IODE-18

De werken zijn intussen volop aan de gang (gestart op 20 september) en zullen normaliter worden opgeleverd half maart 2005. Er wordt o.a. ook een 1 Gbyt glasvezelconnectie voorzien, te gebruiken door zowel VLIZ, UNESCO als de afdeling Scheepvaartbegeleiding van AWZ (deze laatste straks gevestigd in gebouw Kantine Vismijn rechtover VLIZ kantoren). De officiële opening van de vernieuwde pakhuizen volgt op 25 april 2005, en wordt voorafgegaan en gevolgd door IODE-18 en diverse satellietmeetings.

6) ESF Marine Board en Stichting Duurzame Visserij Ontwikkeling

Magda Vincx, die door het FWO was aangeduid als Vlaams vertegenwoordiger in de Marine Board van ESF, heeft ontslag genomen. Jan Mees werd door FWO Vlaanderen aangeduid als haar vervanger. Jan zal de nodige feedback naar de Vlaamse onderzoeksgemeenschap verzorgen en zal hiervoor het kanaal van de wetenschappelijke commissie gebruiken.

De nieuw opgerichte Stichting Duurzame Visserij Ontwikkeling kan in de toekomst een impuls geven aan onderzoek ter zake. VLIZ zetelt in de algemene vergadering en zal er o.a. op aandringen dat de financiering van projecten volgens open en transparante procedures geschiedt en dat wetenschappelijke kwaliteit van de ingediende projectvoorstellen objectief beoordeeld wordt.

7) Zeeleeuw en haalbaarheidsstudie nieuw onderzoeksschip

Uit de recent uitgevoerde audit kwamen o.a. een aantal problemen naar voor m.b.t. de performantie van de Zeeleeuw. Op de vraag van het kabinet naar een voorstel voor een nieuw schip werd ingespeeld door in het nieuwe VLIZ werkplan 2005-2009 op te nemen dat een haalbaarheidsstudie zal worden gemaakt die de vervanging van de Zeeleeuw onderzoekt. VLIZ wil deze haalbaarheidsstudie dit najaar gestalte geven en hierin de wetenschappelijke wereld actief betrekken. Het programma voor een nieuw schip wordt inderdaad best 'bottom up' ingevuld. Er

ontspint zich een discussie over hoe dit best kan gebeuren. Beslist wordt dat Jan Mees op relatief korte termijn een ontwerpenquête aanmaakt en ter nalezing doorstuurt naar de leden van de wetenschappelijke commissie. Algemeen wordt gepleit om deze enquête te richten op alle mogelijke gebruikers (dus niet bij voorbaat doelpubliek inperken door Zeeleeuw of 'kleiner schip' centraal te plaatsen), vooral te polsen naar de onderzoekswensen van potentiële gebruikers in een ideaal scenario en naar vorm toe in de enquête meerkeuze aan te bieden bv. naar grootte schip, werkoppervlak, etc. Tevens moet toekomstgericht gedacht worden, de mogelijke samenhang met andere platforms in Europa worden bekeken en gepolst worden naar de globale nood aan scheepstijd. Patric Jacobs benadrukt nog eens dat het bij een eventuele vervanging van de Zeeleeuw belangrijk zal zijn dat er 'interuniversitair' gedacht en gelobbied wordt.

8) Samenwerkingsakkoorden

Het samenwerkingsakkoord met het VIOE is ondertekend. De overeenkomst met de KULeuven zit in de pipeline. Een akkoord met de groep van prof. Van Grieken van de UA is in bespreking.

Alles samen zal VLIZ binnenkort 12 samenwerkingsverbanden hebben gesloten met onderzoeksgroepen en administraties, teneinde een nog betere afstemming naar ondersteuning voor databeheer en communicatie te kunnen voorzien.

9) Lopende en nieuwe projecten

Gezien het gevorderde uur worden slechts vier lopende en vier nieuwe projecten kort toegelicht:

Lopend:

- MARBEF: Europees 'monsterproject' FP6 van 56 instituten (waaronder VLIZ) ivm mariene biodiversiteit: evolueert zeer positief
- Scheldemonitor: toetsingsvergadering half september stuurt bij; Vlaamse input reeds zeer behoorlijk
- ENCORA: dit Europees samenwerkingsverband (het vroegere ENCORE) zal binnenkort een proposal indienen om een coördinatienetwerk rond ICZM te vormen ter voorbereiding van het FP7; hierin zal België het Belgisch Netwerk BENCORE verder aanzwengelen enerzijds en het thema biodiversiteit uitwerken anderzijds; VLIZ vervult een secretariaatsfunctie
- Expeditie Zeeleeuw: dit project door VLIZ, i.s.m. SHE Consultancy en AWZ DAB Vloot ingediend in het kader van het Actieplan Wetenschapsinformatie ('Wetenschap maakt knap'), is in volle ontwikkeling

Nieuw:

- COREPOINT: Frank Maes schetst dit Interreg NW-Europe project, dat in het kader van ICZM wil nagaan hoe het gesteld is met participatieprocessen bij beleidsbeslissingen en local communities transnationaal wil versterken; het project is goedgekeurd en kent zijn kick-off meeting op 25-26 november 2004 te Dublin; VLIZ is als onderaannemer van het Maritiem Instituut aangesteld voor het ontwerpen van de website en het internationaliseren van het 'Onze Kust' gedeelte van de website
- DEDUCE: ligt in het verlengde van het huidige SAIL Interreg project, waarbij het zoeken naar geschikte duurzaamheidsindicatoren voor het kustmilieu zal worden uitgebreid van de zuidelijke Noordzee naar Malta, heel Frankrijk, Spanje en Litouwen
- ISECA: Interreg project dat nu wordt ingediend en waarin VLIZ zal participeren als subcontractant van de BMM; het is het feitelijk vervolg van de projecten Aerosol en

ExperPF (mbt luchtvervuiling), maar dan zonder de Vlaamse onderzoeksgroepen VMM (Roekens) en UA-Van Grieken; VLIZ zal instaan voor het aanmaken van een website en aspecten van databeheer

- Aanvraag VLIR project toegelicht door Jaak Monbaliu, ivm studie van modderbanken in Suriname; VLIZ werd gevraagd te assisteren bij de opbouw van de databanken en het uittesten van de apparatuur

10) Voorbije en geplande evenementen

De Jongerencontactdag 2005 zal doorgaan op vrijdag 25 februari in het Provinciehuis Boeverbos en verderborduren op het klassieke stramien. Wel zal extra aandacht gaan naar het uitnodigen van onderzoekers uit Noord-Frankrijk en Wallonië, en zal aan privé-bedrijven de kans worden geboden hun werking voor te stellen. Jan Mees overloopt het tentatieve programma.

11) Nieuwe en geplande publicaties

Sinds de vorige vergadering verschenen de volgende VLIZ publicaties en/of publicaties met input van VLIZ:

- de wekelijks en maandelijks verschijnende digitale 'Library Acquisition List' en VLIZINE
- Kustatlas: initiatief van Coördinatiepunt Geïntegreerd Kustbeheer met input van VLIZ, is klaar en zal op 18 oktober worden voorgesteld aan de pers
- VLIZ Nieuwsbrief 11 (begin juli 2004): met bijdragen over o.a. 'Effecten van olie op zeeleven', de onderzoeksgroep Aquatische Ecologie van de KULeuven en een interview met beroepsduiker Johan De Vent
- VLIZ Collected Reprints (begin juli 2004)
- Ocean Challenge: artikel door Jan Seys *et al.* over Marien Databeheer
- 'Levende duinen': boek uitgegeven door het Instituut voor Natuurbehoud, met VLIZ als mede-uitgever

In de nabije toekomst zijn gepland:

- Grote Rede 11 (oktober 2004): met o.a. 'De storm van 17 juli 2004', 'Ferryverkeer na de aanleg van de Chunnel', 'Verdrinking van Bruinvissen in netten', en een nieuwe rubriek 'Zeewoorden' met de etymologische en historische verklaring van zeenames
- VLIZ Nieuwsbrief 12 (november 2004): met o.a. 'Expeditie Zeeleeuw', interview Georges Pichot en voorstelling zee- en kustonderzoek Instituut voor Natuurbehoud
- VLIZ Nieuwsbrief 13 (eind 2004/begin 2005): met o.a. 'Max Waves', onderzoeksgroep Julien De Rouck en interview Yves Goossens
- Strandboek prof. Guy De Moor: gepland voor voorjaar 2005
- Boek 'Zeesterren': VLIZ (Jan Mees en André Cattrijsse) schreef inleiding tot dit boek over gastronomie 'ter zee'

12) Nieuwe ontwikkelingen website en datacentrum

Niet behandeld vanwege tijdsgebrek.

13) Varia

* Op 8 november is VLIZ uitgenodigd voor een vergadering met het Innovatiecentrum West-

Vlaanderen. Deze groepering van hogescholen is erop gericht onderzoeksgegevens te capteren die 'vermarktbaar' zijn en wil ook het VLIZ hierin betrekken. Daarnaast had VLIZ ook reeds een aantal gesprekken met het IMEC ivm eventueel gemeenschappelijk op te zetten acties. Jaak Monbaliu stipt aan geïnteresseerd te zijn om hieraan in de toekomst te participeren.

- * De laatste vergadering van de Wetenschappelijke Commissie in 2004 valt op:
- donderdag 9 december

ADVIEZEN van de Wetenschappelijke Commissie VLIZ naar de Raad van Beheer toe

ADVIES 2004-1:

De Wetenschappelijke Commissie erkent de problemen die zij ondervindt om als Vlaamse onderzoeksgemeenschap te participeren in Interreg (en andere Europese) projecten, dit ten gevolge van de vereiste substantiële co-financiering (50% eigen inbreng). Ze oordeelt dat het wenselijk is dat de Raad van Beheer bij de Vlaamse overheid aandringt op het aanleggen van een fonds, waaruit kan geput worden ter co-financiering van Vlaamse onderzoeksgroepen in Interreg-projecten (en evt. andere Europese initiatieven). De 'ad hoc' beoordeling kan hierdoor plaats ruimen voor een meer structurele ondersteuning, zodat de deelname van Vlaamse groepen aan Europese projecten wordt verzekerd en versterkt. De Wetenschappelijke Commissie oordeelt dat ondersteuning niet enkel kan in de vorm van een financiële injectie, maar dat desgewenst ook personeel kan ten dienste worden gesteld.